

Bildande av naturreservatet Uppebo i Gnosjö kommun

Syfte med områdesskyddet

Syftet med naturreservatet är att:

- långsiktigt skydda en del av myrkomplexet Store mosse
- Upprätthålla och utveckla gynnsam bevarandestatus för de livsmiljöer och strukturer som ingår i det europeiska nätverket Natura 2000.

Beskrivning av området

Administrativa data

Objektnamn	Uppebo
Skyddsform	naturreservat
Beslut om Natura 2000	delvis (SE0310639 Uppebo, 22 ha)
IUCN-kategori	Ia
Miljömål	Myllrande våtmarker
Län	Jönköping
Kommun	Gnosjö
Socken	Kävsjö
Naturgeografisk region	Sydsvenska höglandets västdel
Karta	fastighetskarta: 6D1h terrängkarta: 6DSO
Lägesbeskrivning	3,2 km NO Kävsjö kyrka
Fastigheter	Uppebo 1:51
Fastighetsägarkategori	Staten
Gräns	enligt karta, bilaga 1.
Förvaltare	Länsstyrelsen i Jönköpings län
Areal	34,6 ha
Markslag	
Våtmark	34,6 ha

Naturtyper

Natura 2000-habitat

<i>Naturtyper</i>		<i>Natura 2000-habitat</i>	
Högmosse	17,1 ha	Högmossar (7110)	17,1 ha
Öppen myr	4,4 ha	Öppna svagt välvda mossar, fattiga och intermediära kärr och gungflyn (7140)	4,4 ha
Skogbevuxen högmosse	13,1 ha	Skogbevuxen myr (91D0)	13,1 ha

Topografi, geologi och hydrologi m.m.

Området ligger i övergångszonen mellan Smålands-Värmlandsgraniter och Sydvästra gnejsområdet men domineras av ytbergartsgnejs. Torvbildningen i området började för ca 8000 år sedan.

Hydrologiskt sätt är Uppebo påverkat av mänskliga ingrepp som diken och lämningar av torvbrytning. Spåren av torvbrytningen håller successivt på att försvinna då det är många år sedan brytningen pågick.

Historik och markanvändning

Uppebo ingår i myrområdet Store Mosse. 1965 utfärdade Länsstyrelsen en tillfällig fridlysning av Kävsjön och vissa intilliggande delar. 1968 förlängdes den tillfälliga fridlysningen till 1971 samtidigt som området utvidgades till att omfatta ungefär samma yta som nationalparken gör idag. 1971 beslöt så Länsstyrelsen att, i avvaktan på beslut om nationalpark, skydda området som naturreservat. Kävsjön med vissa intilliggande delar blev därefter nationalpark 1981 och hela området utpekades som nationalpark i maj 1982.

Då skyddet av Store Mosse från början främst rörde Kävsjön med omgivningarna var Uppebo ursprungligen inte aktuell i diskussionerna. Fram till nationalparkens bildande 1982 gjordes ansträngningar att ta med Uppebo i nationalparken men markåtkomsten gick inte att lösa. Hela tiden har det dock funnits en önskan från staten att långsiktigt skydda även denna del av myren och under 2005 och 2006 träffades överenskommelse med kvarvarande markägare.

Markanvändningen i Uppebo har historiskt varit skogsbruk och torvbrytning. I östra och västra delen av området finns lämningar och spår av torvbrytning. Dessa består idag av mer eller mindre igenvuxna torvgravar, diverse trärester från redskap och enklare maskiner samt flera nedrasade torvlador. Över de diken som finns i området finns även mer eller mindre nedrasade broar härrörande från torvbrytningstiden. Skogsbruket har främst inneburit plockhuggning i de delar av reservatet som är skogbevuxet. Inga fornminnen eller andra kulturmiljöer finns registrerade inom området.

Växt- och djurliv

Vegetationen på mossen består av en mosaik med tuvor och höljor. På högmosseplanet är det framför allt rostvitmossa, *Spagnum fuscum*, som dominerar. Höljorna kan utgöras av naken torv, men intas normalt av en vegetation med vitmossor (främst flytvitmossa, *S. cuspidatum*), vitag och sileshår. Tuvsidorna kännetecknas av andra vitmossor (främst praktvitmossa, *S. magellanicum*), samt av bland annat tuvull, rosling och tranbär. Tuvtopparna har ånyo andra arter vitmossor och ofta en del lavar. Utmärkande växter för tuvtopparna är annars ljung och kråkbär.

I centrala och västra delen finns myrområden som är bevuxna med tallskog. Skogen är av varierande täthet och generellt glesare och lägre ju längre mot det öppna mosseplanet man kommer. Skogen är i genomsnitt kring 65 år gammal. Volymen är ca 135 m³sk/ha och ståndortindex T20. Fältskiktet är av ristyp som domineras av lingon och ljung, men med enstaka inslag av blåbär och kruståtel.

Fågellivet i nationalparken är rikt och troligen utnyttjas även Uppebo av en del i nationalparken förekommande arter.

Inga kända förekomster av signalarter eller rödlistade finns noterade i området.

Friluftsliv

Inga anordningar för friluftslivet finns i området. Inga vägar leder heller direkt fram till området. Området gränsar till Store Mosse Nationalpark som är välbesökt. Dock går inga markerade vandringsleder i parken till Uppebo. Man kan därför anta att besöksfrekvensen i Uppebo är ganska låg.

Dokumentation

Länsstyrelsen i Jönköpings län. 1965-10-11. Resolution. Tillfällig fridlysning av Kävsjöområdet i förening med upphävande av särskilt skydd för djurlivet inom del av området.

Länsstyrelsen i Jönköpings län. 1968-10-9. Resolution. Tillfällig fridlysning av Store mosse med Kävsjön i Gnosjö, Forsheda och Klevshults kommuner samt Värnamo stad.

Länsstyrelsen i Jönköpings län. 1971-10-13. Beslut. Naturreservatet Store mosse med Kävsjön i Gnosjö, Vaggeryds och Värnamo kommuner.

Länsstyrelsen i Jönköpings län. 2004. Nationalpark i Jönköpings län, Store Mosse, Informationsbroschyr.

Länsstyrelsen i Jönköpings län. 2006. Bevarandeplan för Natura 2000-område Uppebo. Dnr. 511-15689-05

Naturvårdsverket. 2002. Skötselplan för Store Mosse Nationalpark

Mål och föreskrifter för skötsel av reservatet

Övergripande mål med skötseln

Området är indelat i 3 skötselområden efter de naturförhållanden som finns, högmosse, skogbevuxen högmosse och öppen myr, se bilaga 2a. Skötsel och prioriteringar ska i allmänhet följa de för Store Mosse nationalpark för respektive naturtyp. Skötselåtgärderna är i linje med de som beskrivs i bevarandeplanen för den del av område som är Natura 2000-utpekad.

Skötselåtgärder inom reservatet ska utföras på ett sådant sätt att de ej skadar omgivande skog eller skogsmark.

Skötselområden med bevarandemål och åtgärder

Skötselområde 1 – Högmosse	17,1 ha
Naturtyp: Högmosse	17,1 ha
Natura 2000-habitat: 7110 Högmossar	17,1 ha

Området utgör en del av högmossen Store Mosse. Utmed mossens kanter växer träden tätare och övergår vid ökad täthet i skogbevuxen högmosse, skötselområde 2.

Bevarandemål¹

- Arealen högmosse ska vara minst 17,1 hektar.
- Vegetationen ska vara naturligt lågvuxen, vilket innebär att maximal höjd av kärlväxter i ristuvor inte får öka eller vara högre än 50 cm, samt att vitmossors täckningsgrad bibehålls eller ökar och har en täckningsgrad på >25%.
- Stamantal för träd lägre än 0,5 m bibehålls eller minskar. Antalet stammar får ej överstiga 3000 per hektar.
- Trädsiktets täckningsgrad bibehålls eller minskar, krontäckningen ska vara < 30 %.
- Hydrologin ska på sikt vara ostörd av mänsklig aktivitet och återgå till en naturlig dynamik.

Skötselåtgärder

- Igenväxningsvegetation på högmossen ska röjas bort senast 2010. En jämförelse med ekonomiska kartan från 50-talet visar att mossen då var mer öppen.
- Avvattnande diken ska efter särskild undersökning läggas igen senast 2010 för att förhindra ytterligare uttorkning av området.
- De förekommande resterna av torvtäkt ska naturligt återgå till ett naturligt tillstånd.

Skötselområde 2 – Skogbevuxen högmosse	13,1 ha
Naturtyp: Skogbevuxen högmosse	13,1 ha
Natura 2000-habitat: 91D0 Skogbevuxen myr	13,1 ha

Högmossen är skogbevuxen framför allt i nordvästra delen av området ju längre ut mot mossens kanter man kommer. Skogen är delvis påverkad av dikning och torvtäkt. Inom området finns igenväxande torvgravar med en total yta på 0,7 ha.

Bevarandemål¹

- Arealen skogbevuxen högmosse ska vara minst 13,1 hektar eller övergå i skötselområde 1, högmosse.
- Det ska finnas minst 15 m³ död ved (både liggande och stående) per hektar. Den döda veden ska vara grövre än 10 cm i diameter.
- Träd- och busksiktets täckningsgrad ska vara mellan 25-70 %.
- Hydrologin ska på sikt vara ostörd av mänsklig aktivitet och återgå till en naturlig dynamik.

¹ Bevarandemål anges för att mäta och följa upp den biologiska kvaliteten. Ett problem är att det i många fall saknas bra kunskapsunderlag för vad som är god biologisk kvalitet. Ny kunskap kan medföra att de uppsatta målnivåerna ändras. Avvikelse från uppsatta bevarandemål behöver inte resultera i omedelbara skötselåtgärder.

Skötselåtgärder

- Avvattnande diken ska efter särskild undersökning läggas igen senast 2010 för att förhindra ytterligare uttorkning av området.
- De förekommande resterna av torvtäkt ska naturligt eller enligt särskilt utredd plan återgå till ett naturligt tillstånd.

Skötselområde 3 – Öppen myr	4,4 ha
Naturtyp: Öppen myr	4,4 ha
Natura 2000-habitat: 7140 Öppna svagt välvda mossar, fattiga och intermediära kärr och gungflyn	4,4 ha

Mitt i naturreservatet finns ett område med dikad öppen myr.

Bevarandemål¹

- Arealen öppen myr ska vara 4,4 hektar.
- Täckningsgraden av de hydromorfologiska strukturerna, tuvsträngar, mjukmattor och gölar bibehålls eller ökar.
- Växtligheten ska vara naturligt lågvuxen.
- Trädskikt bestående av träd högre än tre meter får inte ha mer än 30 % krontäckning.
- Hydrologin ska på sikt vara ostörd av mänsklig aktivitet och återgå till en naturlig dynamik.
- Det ska finnas minst 15 m³ död ved (både liggande och stående) per hektar. Den döda veden ska vara grövre än 10 cm i diameter.

Skötselåtgärder

- Avvattnande diken ska efter särskild undersökning läggas igen senast 2010 för att förhindra ytterligare uttorkning av området.
- Vid behov kan en utglesning av trädskiktet vara aktuellt.

Friluftsliv och gränser

Inga anordningar för friluftslivet annat än en informationsskylt är aktuellt i dagsläget. Vid ett ökat besöksantal eller en förändrad besöksstrategi för Store Mosse Nationalpark kan åtgärder vara nödvändiga.

Bevarandemål

- Naturreservatets gräns ska vara markerad enligt Naturvårdsverkets anvisningar.
- En mindre informationsskylt som innehåller karta över området, kort information om områdets naturvärden, reservatsföreskrifter för allmänheten samt delar av allemansrätten ska finnas enligt karta bilaga 2a.

Skötselåtgärder

- Reservatsgränsen ska markeras i fält

- En mindre informationsskylt ska iordningsställas och placeras enligt karta bilaga 2a.

Dokumentation och uppföljning

Alla skötselåtgärder som utförs inom reservatet ska dokumenteras, skriftligt och med foto. I dokumentationen ska framgå vilka åtgärder som genomförts och när de genomfördes, samt vem som utförde åtgärden.

En fördjupad uppföljning av reservatets värden (natur- och friluftslivs värden), speciellt med inriktning på hotade och rödlistade organismer, och de uppsatta bevarandemålen ska ske. Bevarandemålen behöver kompletteras på artnivå. Uppföljningen ska ske enligt metoder och tidplaner för gällande uppföljningsprogram, vilket för närvarande innebär att uppföljning ska ske inom ramen för de nationella Basinventerings- och Uppföljningsprojekten.

Revidering av skötselplanen

Skötselplanen gäller tills vidare och revideras när tillsynen eller uppföljningen indikerar att behov finns.

**Sammanfattning och prioritering av planerade
skötselåtgärder samt finansiering**

<i>Åtgärd</i>	<i>Var</i>	<i>När / intervall</i>	<i>Prio- ritet</i>	<i>Finansiering</i>
Gränsmarkering	Yttergräns	Inom ett år efter att detta beslut vunnit laga kraft	1	Reservatsanslag
Informationsskylt	Enligt karta bilaga 2a	Inom ett år efter att detta beslut vunnit laga kraft	1	Reservatsanslag
Röjning av igenväx- ningsvegetation	1	Senast 2010	2	Reservatsanslag
Igenläggning av avvattande diken	1, 2 och 3	Senast 2010	2	Reservatsanslag
Uppföljning av bevarandemål	Hela reservatet	Enligt tidsplan för Basinventerings- och Uppföljnings- projekten	1	Projektmedel
Utglesning av träd- eller buskskiktet	3	Vid behov	3	Reservatsanslag

Prioritering av föreslagna åtgärder och intervall för genomförande.

(1) högsta prioritet, (2) hög prioritet, (3) lägre prioritet

Bilagor

2a Skötselplankarta